

رمز جاودانگی...

کنکاشی در سند اسارت وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران
فاطمه شیرازی

کاظمی، بر طبق روایی واحد و با موضوع بندی اسناد، ابتدا ترجمه یکایک آن‌ها را در کتاب آورده و سپس درباره یک یا چند سند، توضیحاتی داده است. او در مقدمه "خرمشهر در اسناد ارتش عراق" از مرکز اسناد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به خاطر در اختیار گذاشتن اسناد، سرتیب دوم پاسدار حاج حسین الله کرم به خاطر بررسی سندها و نیز برادر آزاده حمید محمدی برای ترجمه آن‌ها سپاسگزاری کرده است.

ترجمه سند شماره ۲۲:

حقیقی برای رزمندگان شجاع مان

ای قهرمانان!
به برخی از حقایقی که دستگاه‌های تبلیغاتی خارجی و عربی بدان‌ها پرداخته‌اند، اشاره می‌کنیم:

۱- خبرگزاری‌های جهانی گفته‌اند که دستگیری وزیر نفت ایران در نوع خود اولین مورد در طول تاریخ است. این حادثه، جوی از وحشت و هرج و مرج بین صفوف فرماندهان فارس مجوس ایجاد کرده است و اسباب شکست ارتش و هم‌چنین عدم توانایی در حمایت از سردمداران شکست‌خورده‌اش را فراهم آورده است؛ هم‌چنان‌که این واقعه، توانایی و لیاقت نیروهای مسلح ما را در رسیدن به هر نقطه‌ای در عمق سرزمین‌های ایران به اثبات رساند.

۲- جنگ در گرفته بین ایران و عراق، اشتباه پیش‌داوری‌های حاکمان ایران و ناتوانی آنان در اداره امور کشورشان در زمینه اقتصادی و امکانات مادی و توانایی سیاسی - نظامی شان را ثابت کرد و باعث شد که بالعکس آن‌ها راه مناسب و درست را نیز گم کرده، دچار سردرگمی شوند. هم‌چنین در این جنگ، درستی تصمیمات فرماندهی انقلاب در عراق،

این شخصیت گرامی، هم‌چون دیگر مؤلفه‌های مربوط به دفاع مقدس، همواره برای ما عزیز خواهد بود، که تاریخ جان‌فشانی‌های غیور مردان این سرزمین، همواره در اذهان عمومی زنده و جاوید خواهد ماند. باری، سند مربوط به اسارت وزیر نفت کشور اسلامی مان را، نخستین بار، شاید، اصغر کاظمی، پژوهش‌گر دفاع مقدس در کتاب «خرمشهر در اسناد عراق» در سال ۱۳۷۵ منتشر کرد.

ناشر (دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی)، در معرفی این کتاب می‌نویسد:

«ماجرای هجوم و تجاوز عراق به مرزهای شناخته‌شده بین‌المللی ایران می‌باید که از زوایای گوناگون مورد بررسی قرار گیرد. در مجموعه مدارک و منابع مورد نظر برای تحقق این مهم، بازیافت و پژوهش اوراق و اسناد برجای‌مانده از دشمن از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. این گونه اسناد که در نتیجه شکست و هزیمت نیروهای عراقی و تصرف مقرها و مراکز فرماندهی دشمن و آزادسازی مناطق اشغالی به‌دست آمده است، گویای بسیاری از وقایع ناگفته می‌تواند بود.

در این کتاب یک‌صد و سی فقره سند و مدرک گزینه و ارائه شده است که در آن چگونگی هجوم و اشغال خرم‌شهر به‌دست دشمن - سوم آبان‌ماه ۱۳۵۹ - و اسارت این شهر تا آزادسازی آن - سوم خردادماه ۱۳۶۱ - در عملیات بیت‌المقدس در شش فصل بررسی شده است. در متن این اسناد، اهمیت سیاسی، نظامی، تبلیغاتی اشغال و آزادسازی این شهر به‌روشنی مشخص شده است. این اثر می‌تواند به‌عنوان نقطه آغازی تلقی شود که از این طریق، پژوهندگان را به تحقیقات و بررسی‌های ژرف‌تر هدایت کند.»

صرف‌نظر از اسنادی که در طی سال‌های شکوهمند دفاع مقدس و در میان غنائم جنگی به‌دست غیور مردان مسلمان ایران زمین می‌افتاد، طبیعی بود که در پایان ۸ سال جنگ تحمیلی، سیل اسناد بیشتری از این رخداد بزرگ قرن به سوی ما روانه شود. این اسناد، چه در کاوش‌های پس از جنگ در سنگرهای خاموش شده به دست می‌آمد و چه از طرق دیگر، هر یک برگی از تاریخ بسیار مهم این سال‌ها به شمار می‌رفت.

نگارنده به‌خاطر دارد که از نخستین روزهای به اسارت

از نخستین روزهای به اسارت گرفته شدن مهندس تندگویان، وزیر نفت دولت جمهوری اسلامی، همواره کنجکاو‌های زیادی در وضعیت این بزرگ‌ترین، مهم‌ترین و شناخته‌شده‌ترین اسیر دربند بعثی‌ها وجود داشت. کنجکاو‌هایی که با توجه به جایگاه این بزرگ‌مرد، طبیعی هم می‌نمود. هر چند که فرجام تلخ این پرسش‌ها تنها با پاسخی از جنس شهادت وزیر شهید روبه‌رو شد، اما به‌هر حال هر گونه سند، خاطره و اثری در خصوص این رخداد و

گرفته شدن مهندس تندگویان، وزیر نفت دولت جمهوری اسلامی، همواره کنجکاو‌های زیادی در وضعیت این بزرگ‌ترین، مهم‌ترین و شناخته‌شده‌ترین اسیر دربند بعثی‌ها وجود داشت. کنجکاو‌هایی که با توجه به جایگاه این بزرگ‌مرد، طبیعی هم می‌نمود. هر چند که فرجام تلخ این پرسش‌ها تنها با پاسخی از جنس شهادت وزیر شهید روبه‌رو شد، اما به‌هر حال هر گونه سند، خاطره و اثری در خصوص این رخداد و

حکومتی و جای‌گزین شدن ارزش‌هایی متفاوت با نظام ساختاری سابق، از ضعف‌های عمده‌ای رنج می‌برد. قبل از آغاز تجاوز عراق، هر یک از این کاستی‌ها، توان دفاعی کشور را عموماً و قدرت ارتش را خصوصاً پایین آورده بود؛ درحالی‌که رژیم عراق، تقویت و افزایش توان رزمی و تهاجمی ارتش خود را در برنامه داشت و به‌طور جدی و با حمایت همه کشورهای جهان، در جهت کسب آمادگی‌های لازم تلاش می‌کرد. بنابر این، دفاع مقدس مردم ما در مقابل تجاوز رژیم عراق، از ارزش‌های اسلامی و ملی برخوردار بود.

بند دوم تا پنجم، اخبار و گزارش‌های رسیده از اوضاع سیاسی، اجتماعی و نظامی ایران است. یعنی‌ها با تکیه بر چنین اخبار و اطلاعاتی، نقشه جنگی خود را محاسبه و طرح‌ریزی کرده بودند. مقاومت مردمی، تحلیل‌های غلط آنان را بر باد داد.

(به نقل از صفحه‌های ۱۳۵ و ۱۳۶ کتاب) ***

آن‌چه در دو بخش پی در پی قبلی این مطلب خواندید، نمونه‌ای از تلاش اصغر کاظمی و یارانش در حوزه هنری بود که به وزیر دریند و شهید دفاع مقدس مربوط می‌شود. کتاب تا مدت‌های طولانی، راه را برای پژوهشگران و حقیقت‌یابان تاریخ دفاع مقدس باز می‌گذارد و همین، رمز جاودانگی آن است. ■

کشور با کشورهای جهان و به همان ترتیب، ارتش نیز قدرتمند است و نیروهایش از روحیه بسیار عالی برخوردارند و مهم‌تر از همه، وجود فرماندهی اندیشمندانه انقلاب است که کلیه احتمالات و پیشامدها را به حساب می‌آورد.

(به نقل از صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶ کتاب) ***

توضیح سند شماره ۲۲:

سند، اعلامیه عمومی ارتش عراق است و نشانی از سرری و محرمانه بودن ندارد و ظاهراً متن آن در سطح گسترده، در بین فرماندهان، افسران و سربازان عراقی توزیع گردیده است. اعلامیه، منطق بر تفکرات حزب بعث است و روشن است که صاحب‌نظران بعثی در تدوین آن کوشش کرده‌اند. اولین بند اعلامیه، در ارتباط با دستگیری و اسارت محمدجواد تندگویان - وزیر نفت ایران - است. اسارت ایشان موجب شد که جارچیان بعثی، انواع و اقسام اخبار نادرست را توسط بوق‌های تبلیغاتی خود منتشر کنند و بتوانند برای حفظ روحیه سربازان اشغال‌گر که ده‌ها کیلومتر دورتر از مرز و خاک و وطن خود می‌جنگیدند، اقدامی بکنند؛ در صورتی که حضور شجاعانه مقام دولتی ایران در جبهه نبرد، حکایت از مردمی‌بودن انقلاب و نظام نوپای جمهوری اسلامی داشت.

نظام جمهوری اسلامی ایران، با گذشت نزدیک به دو سال از سقوط خاندان سلطنتی، بحران‌های فراوانی را از سر گذرانده بود. هر یک از این بحران‌ها، خطری عمده و جدی برای بقای نظام بود. رشد و شکوفایی فرهنگ اسلامی، ریشه ستیز ابرقدرت‌های غرب و شرق با ایران شد و آن‌ها با اعمال فشارهای سنگین سیاسی و اقتصادی بر این نهال تازه رسته، درصدد بودند اگر نتوانند ریشه آن را بخشکانند، لااقل قامتش را به سوی قیله خود خم کنند و جدای از این دشمنی‌ها که اوج آن را باید در فتح لانه جاسوسی آمریکا و حمله مستقیم نظامی این ابرقدرت به ایران بدانیم، کشور، از داخل نیز به دلیل طبیعی جابه‌جایی

هر چند که فرجام تلخ این پرسش‌ها تنها با پاسخی از جنس شهادت وزیر شهید رویه‌رو شد، اما به‌هر حال هر گونه سند، خاطره و اثری در خصوص این رخداد و این شخصیت گرامی، هم‌چون دیگر مؤلفه‌های مربوط به دفاع مقدس، همواره برای ما عزیز خواهد بود، که تاریخ جان‌فشانی‌های غیور مردان این سرزمین، همواره در آذهنان عمومی زنده و جاوید خواهد ماند.

و پیش‌بینی احتمالات ناشی از جنگ آشکار شد. ۳- اخیراً شنیده شده است که برخی از کشورهای مرتجع، به تجهیز ایران به انواع قطعات یدکی، اسلحه و کمک‌های مالی اقدام کرده‌اند. کافی است به آن‌ها تذکر دهیم که اسلحه موفقیت نمی‌آورد؛ بلکه پیروزی، در به کارگیری اسلحه و نیروهای مؤمن به دفاع از حق در برابر باطل است. آیا ارتش ایران، مدرن‌ترین سلاح‌ها را در حجم زیاد نداشته است. با این حال، بارها کردن تانک‌ها، توپخانه‌ها و انبارهای اسلحه و مهمات در برابر ضربه‌های واحدهای قهرمان ما، پا به فرار گذاشت.

۴- شواهد و قرائن حاکی از آن است که در قم و تهران، در بین مردم، زمزمه‌های مختلف شدیدی علیه حکام به‌خاطر اوضاع نابسامان اقتصادی و خسارات و تلفات سنگین در جنگ ایران و عراق در گرفته است. شکست در سیاست‌های داخلی و خارجی آنان به‌زودی به آغاز مرحله جدیدی از افزایش آشوب‌ها و هرج و مرج منجر خواهد شد و انقلابی همه‌گیر را بر خواهد افروخت که دولت‌مردان ایران و در رأس آنان [امام] خمینی... را قلع و قمع می‌نماید.

۵- استمرار حالت فخر فروشی و غرور توسط دولت‌مردان ایران و عدم استفاده از فرصتی که عراق به آن‌ها داده است، ویرانی و نابسامانی بیشتری نصیب آنان می‌کند؛ هم‌چنان‌که دستگاه‌های تبلیغاتی بر این نکته تأکید دارند که در صورت ادامه جنگ، پیروزی از آن عراق است؛ زیرا هیچ‌گونه آشوب داخلی و هرج و مرجی این کشور را تهدید نمی‌کند و بلکه بالعکس تمامی آحاد ملت، متحد به دور فرماندهی حلقه زده‌اند؛ هم‌چنان‌که اقتصاد عراق نیز اقتصادی ثابت و پایدار است و از جانب هیچ مشکلی تهدید نمی‌شود و هم‌چنین است روابط بسیار خوب این

